

Dodatek č. 2

k „Pravidlům pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, č.j. 2 434/2011-33 ze dne 28. ledna 2011“, specifikující financování zvýšených nákladů na studium studentů se specifickými potřebami (č.j.: 23 728/2011-30).

Článek 1 Působnost dodatku

(1) Tento dodatek upravuje pravidla pro poskytování prostředků příspěvku ze státního rozpočtu na vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost (dále jen „příspěvek“) veřejným vysokým školám za účelem podpory financování zvýšených nákladů souvisejících se studiem studentů se specifickými potřebami (dále jen „studium SSP“) v akreditovaných studijních programech na veřejných vysokých školách, a to pro období financování počínající kalendářním rokem 2012.

(2) Úprava obsažená v tomto dodatku se užije přednostně před obecnou úpravou obsaženou v dosavadním znění „Pravidel pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, č.j. 2 434/2011-33 ze dne 28. ledna 2011“ (dále jen „Obecná pravidla“).

Článek 2 Podmínky poskytování a užití prostředků

(1) Prostředky příspěvku určené k podpoře financování zvýšených nákladů veřejné vysoké školy uvedených v článku 1 odst. 1 tohoto dodatku (dále jen „prostředky na zvýšené náklady na studium SSP“) mohou být veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „ministerstvo“) poskytovány **v rámci článku 4 ukazatele F Obecných pravidel**, a to jako součást příspěvku, avšak na základě samostatné žádosti veřejné vysoké školy, jejíž náležitosti jsou uvedeny v článku 3.

(2) Prostředky na podporu financování zvýšených nákladů na studium SSP budou veřejným vysokým školám přiznávány v rámci **Rozhodnutí ministerstva o poskytnutí příspěvku veřejné vysoké škole** (dále jen „Rozhodnutí“); v příloze Rozhodnutí bude vymezen účel, na který jsou prostředky na zvýšené náklady na studium SSP dané veřejné vysoké škole poskytovány.

(3) Ministerstvo každoročně stanoví celkovou částku určenou na podporu financování zvýšených nákladů souvisejících se studiem SSP na veřejných vysokých školách v příslušném kalendářním roce na základě rozpočtových možností své kapitoly státního rozpočtu.

(4) **Výše prostředků na podporu financování zvýšených nákladů na studium SSP** bude ministerstvem stanovena na základě kvantifikace výkonů vysoké školy při zajišťování studia SSP následovně: počet studentů v jednotlivých kategoriích vyjadřujících typ postižení (typologie postižení dle přílohy č. 1 tohoto dodatku), vynásobený částkami kvantifikujícími zvýšenou nákladovost studia SSP a poměrovými koeficienty vyjadřujícími náročnost zajišťování studia v závislosti na typu postižení a studovaném oboru (dle přílohy č. 2 tohoto dodatku), určí hodnotu zvýšených nákladů na studium studentů se specifickými potřebami dané vysoké školy. Pokud částka za všechny veřejné vysoké školy převyší prostředky vyčleněné minister-

stvem na podporu financování zvýšených nákladů na studium SSP dle čl. 2 odst. 3, budou zjištěné finanční prostředky jednotlivých škol jednotně redukovány v poměru hodnot: zjištěná částka za veřejné vysoké školy a celkový objem prostředků vyčleněný ministerstvem.

(5) Na poskytnutí prostředků na podporu financování zvýšených nákladů na studium SSP nemají veřejné vysoké školy právní nárok.

(6) Podmínky použití příspěvku na podporu financování zvýšených nákladů na studium SSP a jeho finančního vypořádání upravují právní předpisy [zejména zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 52/2008 Sb., kterou se stanoví zásady a termíny finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy nebo Národním fondem], Obecná pravidla, tento dodatek a Rozhodnutí.

(7) Veřejná vysoká škola, která se uchází o příspěvek na podporu financování zvýšených nákladů na studium SSP, je povinna splnit povinnosti příjemce prostředků ze státního rozpočtu, stanovené v Rozhodnutí, v Obecných pravidlech, v tomto dodatku a jeho přílohách a v příslušných právních předpisech; **dále je též povinna vést o zajišťování studia SSP průběžnou vnitřní evidenci**, jejíž součástí jsou údaje identifikující studenty se specifickými potřebami (zpracovávané s předchozím písemným informovaným souhlasem dotčených studentů); uvedenou evidenci je vysoká škola pro účely kontroly využití prostředků příspěvku povinna uchovávat po dobu alespoň tří let následujících po uplynutí kalendářního roku, pro který byly prostředky příspěvku veřejné vysoké škole Rozhodnutí poskytnuty.

(8) Vysoká škola, která se uchází o příspěvek na podporu financování zvýšených nákladů na studium SSP, je povinna v návaznosti na vnitřní evidenci a na základě písemného informovaného souhlasu dotčeného studenta **údaje o postižení a jeho typu za každého studenta**, na něhož budou školou nárokovány finanční prostředky, evidovat prostřednictvím Sdružených informací matrik studentů (SIMS). Uvedené údaje bude možné vkládat do SIMS pouze na základě **uznatelného dokladu**, kterým je:

- a) doklad o zdravotním postižení ve smyslu § 67 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, nebo
- b) doklad o invaliditě libovolného stupně ve smyslu § 39 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, nebo
- c) průkaz mimořádných výhod libovolného stupně ve smyslu § 86 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, nebo
- d) doklad o specifické poruše učení zjištěné na základě obecně dohodnutých výsledků v obecně dohodnutých psychometrických testech, nebo
- e) lékařská zpráva o výsledcích odborného lékařského vyšetření v případě osob s psychickou poruchou nebo s chronickým somatickým onemocněním, pokud se nemohou prokázat doklady uvedenými výše v písm. a)–c).

(9) Vysoká škola, která se uchází o příspěvek na podporu financování zvýšených nákladů na studium SSP, je oprávněna u osob splňujících podmínku uvedenou v odst. (8) vkládat do SIMS údaje o postižení a jeho typu pouze na základě **evidovaného dokladu o diagnostice**, kterou škola vyšetřila prokazatelným praktickým způsobem, nikoli na základě prohlášení uchazeče nebo na základě dokladů uvedených v odst. 8, písm. a-e), skutečný funkční dopad objektivně

doloženého zdravotního postižení na aktivity nezbytné pro studium zvoleného oboru (viz dále příloha č. 1), a dále dokladu o tom, že uchazeč s využitím služeb poskytnutých v souladu s takto provedenou diagnostikou splnil nároky standardního přijímacího řízení.

Článek 3 **Žádost o poskytnutí prostředků**

(1) Samostatnou písemnou žádost veřejné vysoké školy o poskytnutí prostředků na podporu financování zvýšených nákladů na studium SSP (dále jen „žádost“), předkládanou ministerstvu, podepisuje rektor dané vysoké školy.

(2) Žádost vždy obsahuje též tyto údaje:

- a) název žadatele,
- b) prohlášení, že veřejná vysoká škola má vytvořeny podmínky a splňuje předpoklady k zajišťování studia studentů se specifickými potřebami podle metodického standardu uvedeného v příloze č. 3 tohoto dodatku, zejména
 - garantuje minimální technické a technologické zázemí a jeho přístupnost studentům se specifickými potřebami
 - je schopna garantovat poskytování služeb uspokojujících specifické potřeby a nároky studentů
 - zavazuje se zveřejnit výstupy poskytnutých služeb tam, kde veřejná dostupnost výstupu je součástí minimálního standardu
- c) charakteristiku a uvedení rozsahu zajišťovaných činností v souvislosti se studiem studentů se specifickými potřebami,

(3) Žádost se předkládá ministerstvu v době od 1. listopadu do 30. listopadu kalendářního roku, bezprostředně předcházejícího roku financování.

(4) Rozhodným datem pro zjištění počtu studentů a jejich vykázaní v rámci žádosti o poskytnutí příspěvku na zvýšené náklady na studium SSP je 31. říjen roku bezprostředně předcházejícího kalendářnímu roku, pro který je o poskytnutí příspěvku žádáno.

Článek 4 **Hodnocení žádostí**

(1) Ministerstvo posuzuje žádosti zejména z hlediska splnění formálních náležitostí žádosti, věcné úplnosti žádosti a oprávněnosti uplatněných požadavků.

(2) Ministerstvo posuzuje žádosti s ohledem na údaje Sdružených informací matrik studentů (SIMS) podle článku 2 odst. 7 tohoto dodatku, pro rok 2012 podle článku 5 tohoto dodatku.

(3) Ministerstvo je oprávněno kontrolovat podklady, na jejichž základě poskytne prostředky na zvýšené náklady studia SSP, i po ukončení hodnocení žádosti. K těmto kontrolám může přizvat i další odborné subjekty, které nejsou součástí ministerstva.

Článek 5 **Přechodná ustanovení**

(1) Předání informací pro stanovení prostředků na studium SSP podle čl. 2, odst. 8 a 9, bude pro rozpočtové období 2012 realizováno mimo SIMS na základě písemné dispozice ministerstva.

(2) Pro rok 2012 lze splnění požadovaných podmínek uvedených v čl. 2, odst. 8 a 9, v čl. 3., odst. 2, písm. b, a v příloze 3 doložit v průběhu uvedeného rozpočtového období, nejpozději však do zahájení akademického roku 2012/13.

Článek 6 **Platnost**

Tento dodatek nabývá platnosti dnem jeho podpisu.

V Praze dne

.....
prof. Ing. Ivan Wilhelm, CSc.
náměstek pro výzkum a vysoké školství

Příloha č. 1

Typologie postižení pro účely financování zvýšených nákladů spojených se zajišťováním studia studentů se specifickými potřebami

1. Východiska typologie

Klasifikace postižení vychází výhradně z aspektů relevantních pro studium na vysoké škole a zohledňuje jejich finanční dopad. Medicínské hledisko je při klasifikaci bráno v potaz jako vstupní informace kvůli základní objektivitě vznášených nároků, nikoli jako rozhodující aspekt pro zařazení do některé z navrhovaných subkategorií. Ty vycházejí důsledně z funkčního principu klasifikace, i když jim jsou přiřazeny termíny, které mohou lékařskou diagnózu implikovat.

Funkčním principem klasifikace se rozumí takový přístup, při němž není rozhodující samotná lékařská diagnóza, ale její praktický dopad na pracovní a komunikační postupy, které je nutné volit během studia či výzkumu na vysoké škole. O těchto postupech nerozhoduje student sám, ale jsou výsledkem **dohody uzavřené mezi studentem, odborným servisním pracovištěm vysoké školy a zástupcem fakulty, resp. studijního oboru**, na základě vyšetření komunikačních možností studenta a s tím hlavním cílem, aby umožňovaly po stránce formální i obsahové korektní průchod studijním oborem a dosažení potřebného studijního, pracovního nebo výzkumného cíle. Tím je také dáno, že se v klasifikaci neobjevují některé kategorie, které se z jasných lékařských důvodů jako samostatné vyčleňují (např. DMO), neboť aplikováním zvoleného principu by mělo být vždy možné jejich funkční dopad (např. související pohybové nebo neurologické postižení) promítnout do některé ze skupin uvedených.

2. Typologie postižení studentů se specifickými potřebami

A. Student se zrakovým postižením

- A1. lehce zrakově postižený / uživatel zraku
- A2. těžce zrakově postižený / uživatel hmatu/hlasu

B. Student se sluchovým postižením

- B1. nedoslýchavý / uživatel verbálního jazyka
- B2. neslyšící / uživatel znakového jazyka

C. Student s pohybovým postižením

- C1. s postižením dolních končetin (paraplegie)
- C2. s postižením horních končetin (jemné motoriky)

D. Student se specifickou poruchou učení

E. Student s psychickou poruchou nebo s chronickým somatickým onemocněním

3. Definice typů postižení studentů se specifickými potřebami

Lehce zrakově postižený / Uživatel zraku (A1)

Osoba, jejíž zraková vada stále umožňuje práci zrakem (a to i s textem), s běžnými formáty dokumentů, včetně vizuálních. Úprava obrazu pozůstává ve zvětšování nebo jiných změnách optického charakteru, není třeba využívat odečítače obrazovky.

Těžce zrakově postižený / Uživatel hmatu / hlasu (A2)

Osoba, která pracuje buď s hmatově tištěnými dokumenty nebo s odečítači obrazovky (v kombinaci s hmatovým displejem nebo hlasovým výstupem), který vyžaduje editovatelný formát textového dokumentu, příp. dokument obsahově i formálně adaptovaný. Jsou zde tedy zahrnuti i ti, pro něž je v tradiční terminologii vyhrazen termín těžce slabozraký, nevidomý, příp. prakticky nevidomý.

Nedoslýchavý / Uživatel verbálního jazyka (B1)

Osoba, která informace spontánně přijímá i podává prostřednictvím verbálního jazyka (ať už formou psanou nebo mluvenou), v českém prostředí primárně používá český jazyk. Jsou zde tedy zahrnuti i ti, kdo jsou z hlediska striktně medicínského neslyšící (např. později ohluchlí), nicméně se cítí být primárně mluvčími verbálního, nikoli znakového jazyka.

Neslyšící / Uživatel znakového jazyka (B2)

Osoba, která informace spontánně přijímá i podává prostřednictvím znakového jazyka, v českém prostředí primárně používá český znakový jazyk, příp. jinou formu neverbální komunikace, byť založenou na českém jazyce.

Pohybově postižený – s postižením dolních končetin (C1)

Osoba, která – s ohledem na své pohybové postižení – ke svému samostatnému pohybu nezbytně potřebuje a využívá dalších osobních zařízení, ať už se jedná o opěrné hole, nebo mechanické či elektrické vozíky. Kategorie zahrnuje tedy i ty, jejichž lékařská diagnóza primárně pojmenovává pouze příčinu (např. DMO), nikoli prokazatelné sekundární dopady primární diagnózy na funkci pohybového aparátu.

Pohybově postižený – s postižením horních končetin (C2)

Jemná motorika horních končetin je snížena natolik, že osoba není schopna operativně a efektivně vykonávat činnosti, které se se studiem běžně spojují – pořizování poznámek vlastní rukou, příp. i na klávesnici, manipulace s předměty a zařízeními, které jsou nezbytné pro plnění studijních povinností (fyzické knihy, psací potřeby, přístrojovou technika atd.), příp. manipulace s předměty běžné denní potřeby.

Osoba se specifickou poruchou učení (D)

Osoba, které dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie, dyspraxie, příp. často souběžně se vyskytující ADHD (hyperaktivita s poruchou pozornosti) objektivně brání standardním způsobem plnit studijní povinnosti.

Osoba s psychickou poruchou nebo s chronickým somatickým onemocněním (E)

Osoba, které psychická porucha či onemocnění nebo chronické somatické onemocnění objektivně brání standardním způsobem plnit studijní povinnosti nebo si žádají organizačních opatření ze strany školy.

Příloha č. 2

Kvantifikace zvýšené nákladovosti na studia SSP pro jednotlivé typy postižení

Typ postižení studenta	Částka zvýšených nákladů *) (v Kč)	Koeficient 0,7	Koeficient 1	Koeficient 1,5
[A1] Uživatel zraku	70 000,	pedagogika, filologie, teologie, právo, filozofie	psychologie, sociologie, historie, ekonomie, sport	technické a přírodní vědy, zdravotnické obory
[A2] Uživatel hmatu/hlasu	95 000	pedagogika, filologie, teologie, právo, filozofie	psychologie, sociologie, historie, ekonomie, sport	technické a přírodní vědy, zdravotnické obory
[B1] Uživatel verbálního jazyka	70 000,	pedagogika, sport	technické a přírodní vědy, ekonomie, zdravotnické obory	filologie, právo, sociologie, psychologie, filozofie
[B2] Uživatel znakového jazyka	150 000,	pedagogika, sport	technické a přírodní vědy, ekonomie, zdravotnické obory	filologie, právo, sociologie, psychologie, filozofie
[C1] s postižením dolních končetin	50 000,	pedagogika, filologie, teologie, právo, filozofie	technické a přírodní vědy	sport
[C2] s postižením horních končetin	110 000,	pedagogika, filologie, teologie, právo, filozofie	technické a přírodní vědy	sport
[D] se SPU	20 000,	X	všechny obory	X
[E] s psychickou poruchou nebo s chronickým somatickým onemocněním	9 000,	X	všechny obory	X

*) Částka zvýšených nákladů představuje maximum, které lze poskytnout veřejné vysoké škole za účelem podpory financování zvýšených nákladů souvisejících se studiem studentů se specifickými potřebami. Pokud částka za všechny veřejné vysoké školy (zjištěná z údajů evidovaných v SIMS, případně z žádosti VŠ) převyší prostředky vyčleněné ministerstvem na podporu financování zvýšených nákladů na studium SSP, budou zjištěné finanční prostředky jednotlivých škol odpovídající mírou redukovány.

Příloha č. 3

Obecné podmínky zajišťování studia studentů se specifickými potřebami a metodický standard pro jejich naplňování

a) Obecné podmínky zajišťování studia studentů se specifickými potřebami

- I. Vysoká škola je schopná garantovat poskytování služeb uspokojujících specifické potřeby studentů, tzn. vysoká škola personálně, technicky i organizačně zajišťuje takové intervence, které uspokojí specifické potřeby studentů s ohledem na jejich postižení, a to v minimálním rozsahu a kvalitě danými metodickým standardem (část b) této přílohy).
- II. Vysoká škola je schopná garantovat minimální personální zajištění studia osob se specifickými potřebami, tzn. vysoká škola zřizuje/vyčleňuje specializované pracoviště, jež je personálně schopno zajistit servis v požadované kvalitě (viz níže seznam standardizovaných servisních opatření) a požadovaném rozsahu, nebo pro přechodnou dobu, příp. pro činnosti, pro něž není schopna garantovat personální zázemí (a tedy servis samotný v požadované kvalitě a v očekávaném rozsahu), zajišťuje potřebné služby prostřednictvím třetí strany.
- III. Vysoká škola prokáže, že učinila organizační opatření, jež způsobem jednotným pro celou vysokou školu nebo její součást jednoznačně vymezují způsob zabezpečování služeb pro studenty se specifickými potřebami prostřednictvím specializovaného pracoviště a existujícího technického zázemí v souladu s dohodnutými standardy, včetně povinnosti zveřejnit výstupy tam, kde veřejná dostupnost výstupu je součástí minimálního standardu.
- IV. Specifikace podmínek pro zabezpečení studia, které jako povinnost příjemce vyplývají obecně z ustanovení §§ 18 a 18a zákona o vysokých školách a z „Pravidel pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy“, včetně vymezení standardů poskytovaných služeb podle jednotlivých typů postižení jsou uvedeny v části b) této přílohy.

b) Metodický standard pro naplňování podmínek pro zabezpečení studia u jednotlivých typů postižení studentů se specifickými potřebami

I. Vstupní podmínky pro financování nákladů na studium osob se specifickými potřebami

Pro zajištění minimálního standardu služeb pro studenty se specifickými potřebami může veřejná vysoká škola požádat MŠMT o poskytnutí příspěvku na úhradu relevantních nákladů. Finanční náročnost poskytovaného servisu, resp. princip jejího výpočtu je součástí dokumentu Zásady a pravidla financování veřejných vysokých škol pro rok 2012 a další. V případě, že vysoká škola žádá o příspěvek v souladu s tímto metodickým standardem, je povinna prokázat:

- že podmínky přijímacího řízení splnila osoba, která má:
 - doklad o zdravotním postižení ve smyslu § 67 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, nebo

- doklad o invaliditě libovolného stupně ve smyslu § 39 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, **nebo**
 - průkaz mimořádných výhod libovolného stupně ve smyslu § 86 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, **nebo**
 - doklad o specifické poruše učení zjištěné na základě obecně dohodnutých výsledků v obecně dohodnutých psychometrických testech¹, **nebo**
 - lékařskou zprávu dokládající psychickou poruchu,
 - **a která má** specifické vzdělávací potřeby, neboť náleží do některé z výše uvedených skupin A-E (viz příloha 1., odst. 2 a 3); toto typologické zařazení studenta je škola povinna prokázat **diagnostikou**, která **předchází přijímacímu řízení** (pokud ke vzniku specifických potřeb nedošlo dodatečně u studenta, který v době přijímacího řízení specifické potřeby neměl) a při níž škola praktickým způsobem (nikoli jen na základě prohlášení uchazeče) ověří dopad lékařské nebo psychologické diagnózy na komunikaci uchazeče při aktivitách nezbytných pro studium zvoleného oboru; současně škola ověří minimální kompetence těchto uchazečů tak, aby byla zajištěna maximální kvalita poskytovaných služeb.
- **že garantuje **minimální technické a technologické zázemí a jeho přístupnost** studentům se specifickými potřebami**
 - bezbariérové prostory, příp. taková technická opatření, která umožňují bariéry překonávat bez improvizovaných jednorázových řešení;
 - interiér a mobiliář prostor vysoké školy (v případě potřeby též ubytovacích) adaptovatelný na objektivní nároky studentů s určitým typem postižení (např. stavitelné pracovní stoly pro studenty s pohybovým postižením dolních končetin, možnost modifikací světelných podmínek pro studenty se zrakovým postižením: zastiňování – přisvětlování pracovních prostor, možnost změny dispozic studijních místností pro potřeby studentů se sluchovým postižením – s ohledem na postavení tlumočnicků apod.);
 - vybavení speciálními informačními technologiemi (vlastní hardware i software), jež představují základní garanci technické přístupnosti studia a studijních materiálů a také objektivitu při plnění studijních povinností, včetně testování; tímto technickým vybavením se nemyslí takové, jež primárně slouží osobní potřebě jednotlivých studentů (např. jako dlouhodobá zápůjčka²), ale které tvoří pracovní prostředí přístupné akademickým pracovníkům a studentům při výuce, při nácviu studijních a pracovních strategií i při testování; o jeho technickou podporu a funkčnost se starají odborní pracovníci školy;
 - základní technologické vybavení (hardware i software) pro zabezpečení standardních servisních služeb garantovaných vysokou školou (např. pro zpraco-

¹ Aktuálně: Pavla Cimlerová, Daniela Pokorná, Eva Chalupová a kol. *Diagnostika specifických poruch učení u adolescentů a dospělých osob*. Praha: IPPP 2008.

² Tyto potřeby jsou primárně uspokojovány z jiných zdrojů, na jejichž čerpání mají obecně osoby s postižením nárok, např. na základě vyhlášky 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení.

vání studijní literatury: skenery, OCR, tiskárny – včetně tiskáren bodového písma apod.);

- zabezpečování přístupnosti vnitřních informačních systémů vysoké školy, příp. těch, s nimiž vysoká škola jako s prostředky své výuky běžně pracuje (např. administrativní či e-learningová prostředí) – vysoká škola trvale zajišťuje, aby virtuální prostor, jež spravuje, příp. využívá, splňoval základní technické požadavky na bezbariérové prostředí a současně poskytuje vstupní technické i organizační zaškolení těm studentům, jimž jejich postižení neumožňuje samostatnou bezproblémovou orientaci v cizím a strukturně náročném prostředí;
- **že provozně garantuje poskytování služeb uspokojujících specifické potřeby a nároky studentů**
 - vysoká škola personálně, technicky i organizačně zajišťuje takové intervence, které uspokojí specifické potřeby studentů s ohledem na jejich postižení, a to v minimálním rozsahu a kvalitě danými tímto metodickým standardem (podrobně k výčtu nároků viz níže kap. II a k seznamu standardizovaných servisních opatření viz kap. III);
 - vysoká škola zřizuje/vyčleňuje specializované pracoviště, jež je personálně schopno zajistit servis v požadované kvalitě (viz níže seznam standardizovaných servisních opatření) a požadovaném rozsahu, nebo
 - vysoká škola pro přechodnou dobu, příp. pro činnosti, pro něž není schopna garantovat personální zázemí (a tedy servis samotný v požadované kvalitě a v očekávaném rozsahu), zajišťuje potřebné služby prostřednictvím třetí strany³.
- **že učinila a trvale dodržuje základní organizační opatření** (definovaná i prostřednictvím vnitřních předpisů)
 - vysoká škola definuje pravidla, jež způsobem jednotným pro celou školu nebo její součást jednoznačně vymezují způsob zabezpečování služeb pro studenty se specifickými potřebami prostřednictvím specializovaného pracoviště a existujícího technického zázemí v souladu s dohodnutými standardy včetně povinnosti zveřejnit výstupy tam, kde veřejná dostupnost výstupu je součástí minimálního standardu;
 - vysoká škola je povinna přijmout ke studiu studenta se specifickými potřebami, nebrání-li případná adaptace studia absolvování studovaného oboru v rozsahu daném řádnou akreditací, přípustné jsou pouze modifikace formální (technické a organizační) stránky studia;

³ Zadavatelem objednávky na poskytnutí služeb třetí stranou je vysoká škola, nikoli student. Tento postup je garancí toho, že služby budou poskytnuty v souladu s níže definovanými standardy, neboť garantem poskytování nárokovatelných služeb je vysoká škola, a budou uhrazeny z rozpočtu zadavatelské instituce.

II. Typologie nároků kladených vysokou školou na studenta a odpovídajících služeb zajišťovaných vysokou školou pro studenty se specifickými potřebami

II.1. Nároky na sociální a mluvní komunikaci

Typ studenta / Specifické potřeby	[0] žádné ⁴	[1] prostor a doba trvání komunikace ⁵	[2] zpřístupnění mluveného slova ⁶
[A1] uživatel zraku	*		
[A2] uživatel hmatu/hlasu	*		
[B1] uživatel verbálního jazyka	*	*	
[B2] uživatel znakového jazyka		*	*
[C1] s postižením dolních končetin	*		
[C2] s postižením horních končetin	*		*
[D] se SPU	*		
[E] s psych. poruchou nebo chron. onemocněním	*		

⁴ Specifické potřeby objektivně nevznikají, případné subjektivně dané potřeby kompenzuje na své straně student.

⁵ Komunikace se odehrává v takových podmínkách (vzdálenost od mluvčího, rychlost a zřetelnost artikulace, doba trvání), aby bylo možné sledovat vizuálně sledovat každého jejího účastníka (včetně odezírání ze rtů).

⁶ Nárok je uspokojován tlumočnickým nebo zapisovatelským / vizualizačním servisem.

II.2. Nároky na práci s psaným textem

Typ studenta / Specifické potřeby	[0] žádné	[1] časová kompenzace ⁷	[2] EED ⁸	[3] NED ⁹	[4] HD ¹⁰
[A1] uživatel zraku	*	*		*	
[A2] uživatel hmatu/hlasu		*	*		*
[B1] uživatel verbálního jazyka	*	*			
[B2] uživatel znakového jazyka		*	*		
[C1] s postižením dolních končetin	*				
[C2] s postižením horních končetin		*	*	*	
[D] se SPU	*	*	*		
[E] s psych. poruchou nebo chron. onemocněním	*	*			

⁷ Čas na práci s psaným textem prodloužen o dobu objektivně nutnou v daném jednotlivém případě ke kompenzaci komunikačního specifika v souvislosti s typem postižení a typem nároku, který na studenta klade konkrétní studijní aktivita. Více viz časová kompenzace.

⁸ Editovatelný elektronický dokument 1. nebo 2. řádu – nárok je uspokojován servisním opatřením zpracování studijní literatury.

⁹ Needitovatelný elektronický dokument – nárok je uspokojován servisním opatřením zpracování studijní literatury.

¹⁰ Hmatový dokument – nárok je uspokojován servisním opatřením zpracování studijní literatury.

II.3. Nároky na práci se symbolikou a grafikou

Typ studenta / Specifické potřeby	[0] žádné	[1] časová kompenzace	[2] EED	[3] NED	[4] HD
[A1] uživatel zraku	*	*		*	
[A2] uživatel hmatu/hlasu		*	*		*
[B1] uživatel verbálního jazyka	*				
[B2] uživatel znakového jazyka	*				
[C1] s postižením dolních končetin	*				
[C2] s postižením horních končetin	*	*	*	*	
[D] se SPU	*				
[E] s psych. poruchou nebo chron. onemocněním	*				

II.4. Nároky na práci s multimédií (audio- a videomateriálem)

Typ studenta / Specifické potřeby	[0] žádné	[1] video, kompenzace audiodokumentů ¹¹	[2] audio, kompenzace videodokumentů ¹²
[A1] uživatel zraku	*		
[A2] uživatel hmatu/hlasu			*
[B1] uživatel verbálního jazyka	*	*	
[B2] uživatel znakového jazyka		*	
[C1] s postižením dolních končetin	*		
[C2] s postižením horních končetin	*		
[D] se SPU	*		
[E] s psych. poruchou nebo chron. onemocněním	*		

¹¹Nárok je uspokojován opatřením zpracování studijní literatury, příp. tlumočnickým nebo zapisovatelským /vizualizačním servisem, jde-li o simultánní aktivitu.

¹²Nárok je uspokojován opatřením zpracování studijní literatury.

II.5. Nároky na práci s technologiemi, příp. s fyzickým materiálem při výuce a studiu

Typ studenta / Specifické potřeby	[0] žádné	[1] časová kom- penzace	[2] studijní asistence ¹³	[3] příležitostná pedag. inter- vence ¹⁴	[4] přechodná pedag. inter- vence ¹⁵	[5] soustavná pedag. inter- vence ¹⁶
[A1] uživatel zraku	*	*		*		
[A2] uživatel hmatu/hlasu		*	*	*	*	
[B1] uživatel verbálního jazyka	*			*	*	
[B2] uživatel znakového jazyka		*	*	*	*	*
[C1] s postižením dolních končetin	*			*	*	*
[C2] s postižením horních končetin	*	*	*	*		
[D] se SPU	*			*		
[E] s psych. poruchou nebo chron. onemocněním	*			*		

¹³ Viz opatření studijní asistence.

¹⁴ Viz opatření individuální výuka.

¹⁵ Viz opatření individuální výuka.

¹⁶ Viz opatření individuální výuka.

II.6. Osobní potřeby související s postižením

Typ studenta / Specifické potřeby	[0] žádné	[1] příležitostná osobní asisten- ce ¹⁷	[2] pravidelná osobní asisten- ce ¹⁸	[3] trvalá osobní asisten- ce ¹⁹	[4] prostorová orientace ²⁰
[A1] uživatel zraku	*	*			*
[A2] uživatel hmatu/hlasu		*	*		*
[B1] uživatel verbálního jazyka	*				
[B2] uživatel znakového jazyka	*	*			
[C1] s postižením dolních končetin	*	*	*	*	*
[C2] s postižením horních končetin	*	*	*	*	
[D] se SPU	*				
[E] s psych. poruchou nebo chron. onemocněním	*	*			

¹⁷ Viz opatření Osobní asistence.

¹⁸ Viz opatření Osobní asistence.

¹⁹ Viz opatření Osobní asistence.

²⁰ Viz opatření Prostorová orientace.

III. Souhrn standardizovaných servisních opatření poskytovaných vysokou školou pro jednotlivé typy postižení.

Servisní opatření / Typ studenta	[A1] uživatel zraku	[A2] uživatel hma- tu/hlasu	[B1] uživatel verb. jazyka	[B2] uživatel znak. jazyka	[C1] s postižením dolních konč.	[C2] s postižením horních konč.	[D] se SPU	[E] s psych.a chron. onemocněním
Zpřístupnění studijní literatury [II, III, IV] ²¹	NED	EEDI, HD, EAD	–	EEDII, EVD	–	EEDII	EEDII	–
Zapisovatelský/ vizualizační servis [I]	–	–	SZ / AT	SZ, ObZ / ZČ	–	ObZ	–	–
Tlumočnický servis [I]	–	–	–	ZJ	–	–	–	–
Individuální výuka [V]	příležitostná	příležitostná / přechodná	příležitostná	příležitostná / přechodná / soustavná	příležitostná/ přechodná / soustavná	příležitostná	příležitostná / přechodná	příležitostná
Studijní asistence [V]	příležitostná	jednorázová / příležitostná / pravidelná	jednorázová / příležitostná	jednorázová / příležitostná	příležitostná / pravidelná	jednorázová / příležitostná / pravidelná	jednorázová / příležitostná	příležitostná
Osobní asistence [VI]	příležitostná	příležitostná / pravidelná	–	příležitostná	příležitostná / pravidelná / trvalá	příležitostná / pravidelná / trvalá	–	příležitostná
Prostorová orientace [VI]	jednorázová / příležitostná	jednorázová / příležitostná	–	–	jednorázová / příležitostná	–	–	příležitostná
Diagnostika [II]	–	–	–	–	–	–	ano	–
Režijní opatření [I, V]	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano
Časová kompenzace [I, II, III, V]	ano	ano	ano	ano	–	ano	ano	ano

²¹ Čísla v hranatých závorkách označují typ nároku I-VI (viz tabulky výše), jenž je příslušným servisním opatřením uspokojován.

III.1. Zkratky a symboly²²

Řazeno podle abecedy:

AT – vizualizace pomocí artikulačního tlumočení (*in situ*)

EED I – editovatelný elektronický dokument 1. řádu

EED II – editovatelný elektronický dokument 2. řádu

EAD – (elektronický) audiodokument

EVD – (elektronický) videodokument

HD – hmatový dokument

NED – needitovatelný elektronický dokument

ObZ – obsahový zápis

SPU – specifická porucha učení

SZ – simultánní vizualizační zápis

ZČ – vizualizace pomocí znakované češtiny

ZJ – tlumočení do ZJ *in situ* nebo *online*

◀ – tématu je věnováno samostatné heslo v kapitole [Výklad použitých pojmů](#)

²² Interpretace jednotlivých termínů je uvedena v samostatné kapitole [Výklad použitých pojmů](#).

III.2. Výklad použitých pojmů

Řazeno podle abecedy:

- **adaptace** (při práci s dokumenty)
 - standardizovaný proces²³, při němž se forma dokumentu (v nezbytných případech i dílčí složky jeho obsahu) přizpůsobí technickým, smyslovým a kognitivním nárokům té skupiny uživatelů, pro něž je dokument určen;
 - výsledkem je dokument, který obsahuje informaci v maximální možné míře shodnou s dokumentem výchozím, přitom však současně obsahuje standardizované prvky zajišťující přístupnost dokumentu pro tu skupinu uživatelů, jimž je dokument určen (typicky grafické prvky, navigační aparát, automatické formátování nadpisů);
 - provádí ji – v rámci servisního opatření **Zpracování studijní literatury** ◀ – personál proškolený v rámci kurzů akreditovaných k tomuto účelu MŠMT, v nutných případech personál, jehož způsobilost je objektivně prokazatelná předchozí praxí;
 - podmínkou pro financování nákladů spojených s adaptací je veřejná dostupnost výsledného dokumentu pro akademickou veřejnost, jež předpokládá, že adaptovaný dokument je zařazen ve fondech veřejné dostupné knihovny, elektronicky zkatologizován tak, aby informace o něm byla dostupná prostřednictvím **národní knihovní brány** pro studenty se specifickými potřebami, v případě elektronických dokumentů včetně možnosti stahování zajištěné pro oprávněné uživatele.
- **artikulační tlumočení**
 - způsob vizualizace mluveného slova: zřetelná artikulace jednotlivých českých slov ústy tak, aby bylo umožněno nebo usnadněno odezírání mluveného projevu osobami, které ovládají český jazyk a odezírání preferují jako prostředek své komunikace²⁴;
 - je alternativou k vizualizaci prostřednictvím **simultánního vizualizačního zápisu** ◀ (nelze poskytnout téže osobě obě služby souběžně).
- **časová kompenzace**
 - opatření organizačního typu, jímž je studentovi poskytována na konkrétní studijní aktivitu časová lhůta delší, než je pro tentýž účel standardní, a to v přímé závislosti na typu jeho postižení (a s ním souvisejících pracovních metodách) a typu úkolu, který má být splněn; nesmí být poskytována paušálně, bez ověření účelnosti kompenzace v konkrétním případě a její korektnosti vůči ostatním účastníkům aktivity;
 - v případě studentů se **zrakovým** postižením se – s ohledem na použité technologie pro zpřístupnění dokumentů – jedná typicky o časové navýšení při práci se strukturovaným textem (nikoli jeho prosté psaní), symbolikou a grafikou;
 - v případě studentů se **sluchovým** postižením se jedná typicky o časové navýšení pro překlad (při práci s psaným textem, včetně jeho vytváření), nebo – s ohledem na použité technologie pro zpřístupnění dokumentů – pro práci s videodokumenty ve znakovém jazyce;

²³ Relevantní metodické materiály jsou zmíněny u příslušných pasáží níže.

²⁴ Podle § 6, odst. 4, zákona 155/1998 Sb., o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob, ve znění zákona č. 384/2008 Sb.

- v případě studentů s **pohybovým** postižením horních končetin se – s ohledem na rozsah postižení a použité technologie pro zpřístupnění dokumentů – jedná typicky o časové navýšení při práci s textem, symbolikou a grafikou, příp. při manipulaci s předměty, přístrojovou technikou apod.;
- v případě studentů se **SPU** se u studentů dyslektických – s ohledem na použité technologie pro vytváření dokumentů – jedná typicky o časové navýšení pro kontrolu strukturní, typografické a ortografické správnosti textu, v případě studentů dyskalkulických o časové navýšení pro kontrolu numerických operací;
- v případě studentů s **psychickou poruchou** se v odůvodněných případech (v období farmakologické léčby) – s ohledem na možnou ztrátu koncentrace – jedná o časové navýšení při práci s texty.

● diagnostika

- intervence nabízená a poskytovaná osobám s deklarovanou nebo předpokládanou specifickou poruchou učení, pro niž nemají formální oporu v aktuálně platném vyšetření, resp. nedisponují platnou zprávou z vyšetření (viz také kap. 2.1):
 - **uchazečům** přicházejícím na vysokou školu s přetrvávajícími obtížemi z nižších vzdělávacích úrovní, jejichž diagnóza je starší než dva roky a kteří požadují zohlednění svého postižení při přijímacím řízení, resp. při studiu na vysoké škole²⁵;
 - **studentům**, jejichž obtíže se projeví v souvislosti s nároky kladenými vysokou školou²⁶;
- je realizována pracovníkem s odpovídající kvalifikací (speciální pedagog, psycholog, psycholingvista) a odpovídajícími standardizovanými diagnostickými metodami,²⁷ včetně komplexního psychologického vyšetření, a musí umožňovat pedagogům odborných předmětů, aby jednotlivě posoudili konkrétní dopad diagnózy na jednotlivé studijní úkoly nebo aktivity;
- kromě diagnózy pořízené na poradenském pracovišti vysoké školy, které zajišťuje pro studenta podporu, akceptuje škola diagnózu jiného poradenského pracoviště (jiná vysoká škola, pedagogicko-psychologická poradna, speciálněpedagogické centrum), pokud tato diagnóza splňuje nároky zde uvedené.

● EED I – editovatelný elektronický dokument 1. řádu²⁸

- dokument, jehož textová vrstva je v celém svém rozsahu (včetně příp. automatického textu) přístupná odečítačům obrazovky, je uložena ve formátu, který umožňuje archivovat sémantickou strukturu textu (nejde tedy o prostý text), a je uživatelským způsobem editovatelná (nejde tedy o PDF nebo jiný formát určený k fixaci konečného znění)
- text je bez drobných technických chyb (prošel redakční korekturou buď přímo v nakladatelství, u autora, nebo při digitalizaci) a je adaptován (**adaptace** ◀) s ohledem na technické a smyslové možnosti studentů se zrakovým postižením;

²⁵ Tento typ služby je hrazen přímo uchazečem.

²⁶ Náklady na diagnostiku a případná další opatření nese v tomto případě vysoká škola.

²⁷ Aktuálně diagnostická baterie: Cimlerová, P., Pokorná, D., Chalupová, E. a kol. *Diagnostika SPU u adolescentů a dospělých osob*. Praha: IPPP, 2008.

²⁸ Hanousková, M. *Metodika k úpravám elektronických textů pro zrakově postižené uživatele*. [online]. Brno: Masarykova univerzita. Verze VII, posl. akt. 28. dubna 2010. [cit. 13. května 2011]. Dostupné z URL http://www.teiresias.muni.cz/download/Metodika_VII.pdf.

- struktura dokumentu je naznačena automatickými styly a textovou navigací (viz uvedená metodika);
 - tabulková data jsou v symetrických tabulkách, příp. – z nezbytných technických důvodů – linearizovaná bez použití tabulkového modu;
 - původní grafická složka dokumentu prošla redakční úpravou a je adaptována tak, že dochází k minimálním informačním ztrátám;
 - dokumenty určené pouze pro práci s hmatovým výstupem (brailleským displejem) jsou sázeny tak, aby byl především korektní hmatový osmibodový výstup; skutečnost, že dokument je určen pouze pro hmatové vnímání, musí být zmíněna v předmětovém popisu dokumentu;
 - do podoby EED I nejsou připravovány texty, jejichž informační hodnota by vzhledem k formě, jíž je informace prezentována, byla výrazně snížena, informace by byly buď zkresleny nebo úplně nedostupné (např. texty obsahující speciální symboliku, jež není obsažena v základních znakových sadách, nad nimiž odečítače obrazovek pracují; dokumenty, v nichž prostorové uspořádání informací tvoří z podstaty věci neadaptovatelnou složku, příp. dokumenty obrazové povahy apod.);
 - výsledný dokument je archivován (i katalogizován) a je dostupný online ve veřejně přístupné databázi (knihovně), přičemž je chráněn autorizovaným přístupem (viz [adaptace](#) ◀).
- **EED II – editovatelný elektronický dokument 2. řádu**²⁹
 - liší se od EED I tím, že grafická (obrazová) ani tabulková složka původního dokumentu **nepodlehla adaptaci** ◀, a případně dalším zvýrazněním (i barevným) struktury dokumentu;
 - výsledný dokument je archivován (i katalogizován) a je dostupný online ve veřejně přístupné databázi (knihovně), přičemž je chráněn autorizovaným přístupem (viz [adaptace](#) ◀).
- **EAD – (elektronický) audiodokument**
 - dokument, v němž jsou informace podávány prostřednictvím zvukového záznamu;
 - čistě audiální dokument (bez odkazu na textovou vrstvu) se považuje za doplňkový materiál, nikoli preferovanou formu, jejímž prostřednictvím by se ke zrakově postiženým měla dostávat studijní literatura; je-li použit, doporučený a preferovaný formát je digitální (před analogovým);
 - výsledný dokument je archivován (i katalogizován) a je dostupný online ve veřejně přístupné databázi (knihovně), přičemž je chráněn autorizovaným přístupem (viz [adaptace](#) ◀).
- **EVD – (elektronický) videodokument**
 - dokument, v němž jsou informace podávány prostřednictvím videozáznamu, typicky užívaný pro záznam znakového jazyka;
 - doporučený a preferovaný formát je digitální (před analogovým);

²⁹ Metodika citovaná v odstavci [EED I](#) ◀ se uplatní v relevantní míře.

- výsledný dokument je archivován (i katalogizován) a je dostupný online ve veřejně přístupné databázi (knihovně), přičemž je chráněn autorizovaným přístupem (viz [adaptace](#) ◀).
- **HD – hmatový dokument**
 - dokument tištěný v Brailleově bodovém písmu, v nezbytných případech doprovázený [hmatovou grafikou](#) ◀;
 - sazba dokumentu striktně respektuje národní brailleskou šestibodovou normu jazyka, v němž je text napsán, včetně případných oborových specifik³⁰, má-li být z nedostatku ustálených řešení použita nová (dosud nepublikovaná) brailleská reprezentace vizuálních symbolů, očekává se konzultace mezi zainteresovanými pracovišti a následně zveřejnění použitého řešení;
 - dokument je tištěn podle národních technických konvencí definujících velikost brailleského bodu, vzdálenosti bodů uvnitř brailleských znaků a mezi nimi³¹, kvalitu a gramáž papíru apod.);
 - sazba je prováděna výhradně elektronicky, přinejmenším metadata sazby, příp. hmatového výstupu jsou dostupné online ve veřejně přístupné databázi (knihovně).
 - **HG – hmatová grafika**
 - takový typ informačního zdroje, který zrakově postiženému uživateli hmatu/hlasu umožní vnímat plošné objekty a vztahy, např. planimetrická schémata včetně plánů a map, ilustrační a uměleckou grafiku, apod., ve formátu dvojúrovňového nebo víceúrovňového reliéfu, a dále prostorové objekty nebo vztahy, např. stereometrická schémata včetně zobrazení reálných předmětů, umělecké plastiky, ve formátu trojrozměrném (fyzické modely, výstupy 3D tiskáren);
 - při výrobě jsou upřednostňovány technologie, které umožňují snadnou reprodukci hmatové grafiky³² a archivaci (a katalogizaci) datových podkladů; výsledný dokument je archivován (i katalogizován) a je dostupný ve veřejně přístupné databázi (knihovně); současně jsou online ve veřejně přístupné databázi dostupné datové podklady, přičemž jsou chráněny autorizovaným přístupem (viz [adaptace](#) ◀).
 - **Individuální výuka (příležitostná / přechodná / soustavná)**
 - intervenční opatření, jímž se v odůvodněných případech zajišťuje smyslová nebo fyzická přístupnost přímé výuky studentům se specifickými potřebami;

³⁰ Pro české prostředí se jako závazná chápe norma zveřejněná v publikaci: GONZÚROVÁ, W. *Příručka pro přepis černotisku do bodového písma*. Praha: Knihovna a tiskárna pro nevidomé K. E. Macana, 1997, 38 s.; pro další národní normy je vhodným základním vodítkem publikace *World Braille Usage*. National Library Service for the Blind and Physically Handicapped. Library of Congress. Washington, D.C., USA: UNESCO, 1990 (dostupné též online: URL: <http://unesdoc.unesco.org/images/0008/000872/087242eb.pdf>), příp. metodické materiály vytvářené sdružením Braille Authority of North America (<http://www.brailleauthority.org/>) apod.

³¹ Pro české prostředí platí tzv. úmluva o rozměrech Marburg medium (Marburg Medium space convention), jejíž specifikace jsou k dispozici mj. [zde](http://www.blista.de/download/druckerei/braille-dimensions.pdf) (www.blista.de/download/druckerei/braille-dimensions.pdf), příp. v technické normě platné pro státy EU (BS EN 15823:2010 Packaging. Braille on packaging for medicinal products / ČSN EN 15823 Obaly – Braillovo písmo na obalech pro léčivé přípravky).

³² Pro výrobu trvanlivé dvojrozměrné grafiky např. (a) technologie tzv. termotisku (např. při použití zařízení Zy-fuse) na mikrokapsulový papír; předloha je vytvářena v grafickém editoru, archivována a katalogizována; pro výrobu dočasně 2D grafiky lze využít např. rýsovacích souprav a speciálních fólií pro manuální ruční kresbu (nevýhodou je jednorázovost tohoto druhu grafiky). Pro výrobu trvalé 3D grafiky např. (a) technologie vakuového tvarování (při použití zařízení Thermoform), při níž se vytvářejí kopie jedné fyzické matrice, (b) technologie digitálního trojrozměrného tisku, která předpokládá vytvoření digitálního datového podkladu apod.

- není primárně určena ke znalostní kompenzaci nedostatečné připravenosti z nižších stupňů vzdělávání; dokud ovšem není možné zajistit srovnatelnost výsledků vzdělávání s hlavním vzdělávacím proudem, zvláště u odborných dokumentů nebo činností, s nimiž osoba se specifickými potřebami má minimální nebo žádné zkušenosti, je individuální výuka v řadě případů nutností (typicky filologická výuka pro uživatele znakového jazyka, matematika pro uživatele znakového jazyka i pro uživatele hmatu/hlasu, empirické předměty a laboratorní cvičení pro uživatele hmatu/hlasu apod.);
 - v případě studentů se **zrakovým** postižením se typicky jedná o takové případy, při nichž jsou vzdělávací a pracovní metody používané v hlavním vzdělávacím proudu nekompatibilní s fyzickými či technickými nároky studentovými a vedly by k tomu, že student nejen nebude schopen výuku sledovat, ale neměl by ani možnost osvojit si specifické pracovní postupy, které v jeho případě umožňují profesní inkluzi (např. využití elektronických dat místo běžně dostupných vizuálních dat, používání hmatových dokumentů apod.); dalším sledovaným a zohledňovaným aspektem je tempo, jímž běžná výuka probíhá;
 - v případě studentů se **sluchovým** postižením se typicky jedná o výuku mluvených jazyků, příp. o předměty, jejichž povaha (výukové prostředí, tempo výuky, mluvní návyky přednášejícího, simultánní kombinace několika zdrojů informací atd.) neumožňuje aplikovat zákon 155/1998 Sb., o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob, ve znění zákona č. 384/2008 Sb.
 - v případě studentů s **pohybovým** postižením se typicky jedná o případy fyzické nepřístupnosti prostředí, v němž výuka hlavního vzdělávacího proudu probíhá, příp. volba zcela odlišných výukových metod s ohledem na fyzická specifika studentů (př. sportovní výchova);
 - v případě studentů s jazykovými **specifickými poruchami učení** se typicky jedná o individuální výuku cizích jazyků;
 - **příležitostnou** pedagogickou intervencí se myslí jednotlivé případy jednorázové přímé individuální výuky (v rádech jednotek za studium), příp. konzultací souvisejících se studentovými odlišnými pracovními postupy, příp. jinak s konkrétním postižením. Jejím účelem je jednorázové formální, příp. obsahové doplnění řádné výuky;
 - **přechodnou** pedagogickou intervencí se myslí individuální výuka konaná po celou dobu trvání jednoho předmětu, přičemž předměty takto vyučované v rámci studia nepřevládají;
 - **soustavnou** pedagogickou intervencí se myslí individuální výuka v rozsahu celých semestrů a v množství případů větším než **50 %** standardních studijních povinností.
- **Minimální kompetence studentů se specifickými potřebami**
 - dovednosti a znalosti studentů se specifickými potřebami, které překračují dovednosti a znalosti studentů v hlavním vzdělávacím proudu a jsou nezbytné k zajištění inkluzivního vzdělávání: aby mohla vysoká škola uspokojovat nároky, vznášené studenty se specifickými potřebami, vznáší sama na studenta nárok, aby si osvojil pracovní postupy, jimiž bude pak v co největší možné míře kompenzovat své pohybové, smyslové či kognitivní postižení (viz kap. [Nácvik studijních a pracovních strategií](#) ◀);
 - obecnou minimální kompetencí všech studentů se specifickými potřebami je informatická a technická gramotnost umožňující využití specifických adaptivních technologií a zajišťující maximální nezávislost na individuální asistenci;

- u studentů se **zrakovým** postižením se typicky jedná: v případě uživatelů zraku o hardwarové a softwarové prostředky pro vizuální přizpůsobení vizuálních dokumentů tištěných i elektronických, přizpůsobení aplikačního prostředí pro práci s dokumenty i systémového prostředí pro práci s aplikacemi; v případě uživatelů hmatu o znalost šesti- a osmibodové normy bodového písma (pokud jeho sledování nebrání zdravotní stav studenta), včetně specifické oborové normy a normy platné pro zápis jazyka, který je předmětem studia jazyky a schopnosti efektivní práce s hmatovými dokumenty, vč. hmatové grafiky; dále znalost práce s odečítačem obrazovky, hmatovým displejem a hlasovým syntetizérem včetně syntézy jazyka, který je předmětem studia; student je schopen samostatné editace dokumentů textových i symetrických dokumentů tabulkových, určených pro vizuální tisk; uživatel hmatu/hlasu navíc i dokumentů určených pro hmatový tisk; student je schopen samostatného pohybu a orientace v prostoru, pokud tomu nebrání přidružené pohybové nebo jiné postižení, v případě uživatelů hmatu/hlasu za pomoci bílé hole, případně vodicího psa;
- v případě studentů se **sluchovým** postižením se typicky jedná o schopnost efektivní práce s psaným textem – jeho překladem, strukturováním, kontrolou jazykové správnosti apod., včetně elektronických textových komunikačních nástrojů (chat); dále o schopnost efektivně využívat nejméně jeden komunikační systém uvedený v zákoně 155/1998 Sb., o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob, ve znění zákona č. 384/2008 Sb.; v případě uživatelů znakového jazyka jde dále o odborné vyjadřování ve znakovém jazyce (používání odborné terminologie včetně terminologie v jiných znakových jazycích, práce se slovníky, stylistická diferenciací apod.) a o znalost práce s elektronickými videokomunikačními nástroji (záznam, editace a sledování videodokumentů, videochat);
- u studentů s **pohybovým** postižením, se v případě osob s postižením dolních končetin jedná o schopnost samostatného pohybu v prostoru upraveném podle vyhlášky 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících užívání staveb osobami s omezenou schopností pohybu, pokud specifická postižení nebo kombinace postižení objektivně samostatný pohyb neznemožňuje, v případě osob s postižením horních končetin dále o znalost práce s výpočetní, případně jinou kompenzační technikou umožňující manipulovat s dokumenty a fyzickými předměty;
- v případě studentů se **SPU** se typicky jedná o znalost strategií pro práci s textem (efektivita čtení, orientace v dokumentech různého typu a různé délky a struktury) a o znalost práce s výpočetní technikou umožňující kontrolu strukturní, typografické a ortografické správnosti textu;
- v případě studentů s **psychickou** poruchou se typicky jedná o znalost strategií pro efektivní využití času pro studium, rozvržení studijních povinností apod.

● **Nácvik studijních a pracovních strategií**

- takový typ **studijní asistence** ◀, který zajistí, že si student osvojí pracovní postupy, jimiž bude pak do co největší možné míry kompenzovat své pohybové, smyslové či kognitivní postižení;
- v případě studentů se **zrakovým** postižením se typicky jedná o nácvik práce se speciální výpočetní technikou (ať už fyzickým či programovým vybavením) nad rámec běžných znalostí (viz kap. **Minimální kompetence** ◀), příp. nácvik efektivní práce s hmatovými

dokumenty netriviálního obsahu (různé národní znakové sady, speciální symbolika aj.), vč. hmatové grafiky;

- v případě studentů se **sluchovým** postižením se typicky jedná o nácvik efektivní práce s psaným textem – jeho překladem, strukturováním, kontrolou jazykové správnosti apod. a dále s odborným vyjadřováním ve znakovém jazyce (používání odborné terminologie včetně terminologie v jiných znakových jazycích, práce se slovníky, stylistická diference apod.);
- v případě studentů s **pohybovým** postižením (především horních končetin) se jedná o nácvik efektivní práce s výpočetní, případně jinou kompenzační technikou;
- v případě studentů se **SPU** se typicky jedná o nácvik strategií při práci s textem (efektivita čtení, orientace v dokumentech různého typu a různé délky a struktury) a o nácvik práce s výpočetní technikou umožňující kontrolu strukturní, typografické a ortografické správnosti textu;
- v případě studentů s **psychickou** poruchou se typicky jedná o nácvik strategií pro efektivní využití času pro studium, rozvržení studijních povinností apod.

- **NED – needitovatelný elektronický dokument**

- dokument, jehož textová vrstva chybí nebo není přístupná čtecím zařízením a nedá se editovat; dokument je určen výhradně pro práci zrakem a bez čtecích zařízení
- předloha není při vzniku dokumentu po obsahové ani formální (formátovací) stránce nijak modifikována, mění se pouze ke změnám datového formátu dokumentu (stále v rámci obrazových formátů: PDF, JPG, BMP, GIF, PNG, TIFF, EPS apod.)
- výsledný dokument je archivován (i katalogizován) a je dostupný online ve veřejně přístupné (knihovně), přičemž je chráněn autorizovaným přístupem (viz [adaptace](#) ◀).

- **Obsahový zápis**

- typ intervence poskytovaný v rámci [zapisovatelského servisu](#) ◀ primárně studentům s pohybovým postižením, v odůvodněných případech studentům se sluchovým postižením;
- jedná se o typ zápisu, při němž je registrován věcný obsah sdělení, nikoli jeho forma;
- není určen k vizualizaci mluveného slova, proto může, ale nemusí probíhat v reálném čase (může vznikat ex post až na základě [simultánního zápisu](#) ◀ jeho formálními úpravami);
- zápis je určen ke studiu, předpokládá se jeho archivace, na vyžádání i jeho autorizace vyučujícím (příp. jím pověřené osoby), jehož projev byl takto zaznamenán;
- zápis pořizují pracovníci s aktivní znalostí zapisované problematiky.

- **Osobní asistence (příležitostná / pravidelná / trvalá)**

- kompenzuje fyzické omezení studenta se specifickými potřebami při sebeobsluze a dalších fyzických aktivitách souvisejících se studiem nebo s činnostmi, které jsou součástí vzdělávacího programu, včetně ubytování a stravování v zařízeních, jejichž zřizovatelem je škola nebo které je student fakticky nucen využít při akcích organizovaných mimo sídlo školy;

- respektuje zásadu seburčení osob se specifickými potřebami³³;
- nezahrnuje vlastní vzdělávání ani nácvik specifických dovedností ve smyslu zmiňovaném v bodě **Studijní asistence** ◀, resp. **Nácvik studijních a pracovních strategií** ◀;
- uskutečňuje se v trvalém přímém kontaktu s osobou, jíž je poskytována asistence, a podle jejích přímých pokynů³⁴;
- je poskytována výhradně v případech, kdy objektivně není možné využít technologie, která by učinila osobu se specifickými potřebami na této asistenci nezávislou, a vzhledem k povaze činnosti a povaze prostředí není ani možné dosáhnout této nezávislosti nácvikem specifických dovedností (viz **Nácvik studijních a pracovních strategií** ◀)
- osobní asistence zahrnuje především:
 - průvodcovské služby (vykonává školený asistent) – doprovod na neznámá nebo těžko dostupná místa³⁵, příp. na akce příležitostného rázu pořádaného školou; přiměřená asistence v neznámém nebo fyzicky, psychicky či orientačně náročném a nevstřícném prostředí;
 - manipulace s předměty osobní potřeby a sebeobsluha (vykonává proškolený asistent) – pouze při přímé účasti ve výuce (nikoli v domácím prostředí, v ubytovacím zařízení pouze v případě, že jde o činnost prokazatelně související se studiem³⁶);
 - služby administrativního charakteru – pomoc při práci s písemnými materiály, jejichž povaha a také časový rámec činnosti neumožňují při jejich zpřístupnění využít standardních technických opatření, příp. by standardní zpřístupnění materiálů (např. digitalizací) bylo neefektivní;
 - redakční služby – pomoc se závěrečnými redakčními úpravami dokumentů vyžadovaných při plnění studijních povinností (typografické formátovací práce pro studenty se zrakovým postižením, v nutných případech formální jazykové korekce pro studenty se sluchovým postižením, redakční a formátovací práce u studentů s postižením horních končetin apod.);
- intenzitou se může jednat o intervenci **příležitostnou** (jednorázové nahodilé případy), **pravidelnou** (malé počty případů ale pravidelně, např. doprovody přes dopravně či stavebně problematická místa aj.), a **trvalou** (trvalá přítomnost asistenta po celou dobu výuky, vč. doprovodů) – typicky pro studenty s těžkým nebo kombinovaným pohybovým postižením.

³³ Seburčovacím principem asistence je myšlena skutečnost, že v otázkách osobní asistence určuje povahu a rozsah činností vykonávaných asistentem výhradně ten, jemuž se asistuje. Tento princip vychází z předpokladu, že vysokoškolský student je plně zodpovědný za svá rozhodování. Asistent může tuto asistenci odmítnout pouze v případě, že požadovaná činnost je ve zjevném rozporu se zákony a předpisy platnými pro danou školu nebo se zásadami etickými a že odmítnutím neohrozí život nebo zdraví toho, jemuž asistuje.

³⁴ Povaha termínu *asistence* předpokládá přímou součinnost asistenta s tím, jemuž asistuje a jenž je v daném okamžiku na témže místě, kde se věnuje pouze činnosti, k níž asistenci vyžaduje. Tato součinnost může být v odůvodněných případech realizována elektronicky (například textovým chatem nebo videochatem při sluchovém nebo komunikačním omezení, audiochatem při zrakovém omezení), vždy však pod podmínkou, že tento způsob komunikace je v daných podmínkách jediným reálně dostupným řešením a není volen ve snaze vytvořit na straně studenta podmínky pro jinou souběžně prováděnou činnost.

³⁵ Nepředpokládá se asistence v místech, která student navštěvuje pravidelně (posluchárny, koleje apod.), pokud ovšem neexistuje objektivní překážka, která studentovi v samostatném jednání brání (například dočasné stavební úpravy, nepříznivý zdravotní stav apod.); viz **Minimální kompetence** ◀.

³⁶ Osobní asistence při činnostech nesouvisejících s požadavky školy není hrazena z rozpočtu MŠMT, i když se odehrává v prostředí školy.

- **Prostorová orientace (jednorázová intenzivní / příležitostná)**
 - intervence, jejímž účelem a výsledkem je zajištění bezpečné fyzické orientace studenta a pokud možno jeho samostatný efektivní pohyb v prostorech, kde se odehrává vlastní studium, příp. prostorech, které se studiem bezprostředně souvisejí (administrativní a sociální prostory školy, ubytovací zařízení kolejního typu);
 - typicky se týká studentů se zrakovým postižením, příp. studentů s pohybovým postižením dolních končetin;
 - v případě zrakově postižených ji vykonává kvalifikovaný instruktor prostorové orientace,³⁷ v případě pohybově postižených studentů školený osobní asistent;
 - **jednorázovou intenzivní** formou se myslí např. intenzivní zácvik prostorové orientace zrakově postižených před zahájením studia či aktuálního semestru, příp. komentované prohlídky studijních prostor a jejich přístupových cest pro studenty s postižením pohybovým;
 - **příležitostnou** formou se myslí intervence prováděná v závislosti na aktuálních podmínkách (např. aktuální změny dispozic výukových prostor, roční období a s ním spojená změna v přístupnosti některých prostor, změny v dopravě, stavební práce apod.).

- **Režijní opatření**
 - intervence, jejíž obsah není přímo závislý na typu studentova postižení nebo obsahu studia, je nedílnou součástí studijní podpory všech studentů se specifickými potřebami a není možné jej ani předem kvantifikovat (může jít o jednorázová i opakovaná opatření), ani stanovit přesnou náplň;
 - typicky se jedná o činnosti obecně organizačního rázu a administrativního rázu (organizační jednání se studenty a s akademickými i neakademickými pracovníky školy) a o studijní poradenství (návrhy individuálních studijních plánů, návrhy technických a studijních strategií, související jednání s akademickými i neakademickými pracovníky školy atd.);
 - o opatřeních, která mají dlouhodobý charakter a týkají se typu poskytovaných služeb nebo organizace studia, je škola povinna vést záznam, včetně registrace dat a argumentů, na základě nichž došlo k opatření, a tento záznam uchovávat po dobu, kdy škola čerpá prostředky k zajištění studia, prodlouženou o jeden kalendářní rok, tak aby byl k dispozici orgánům MŠMT ověřujícím oprávněnost čerpání finanční podpory;
 - financování je zajištěno jednak základním paušálním příspěvkem na studenta, jehož výši stanoví MŠMT, a dále z příspěvku na krytí jiných, specifických služeb školy, k nimž se pojí nezbytná míra režijních opatření.

- **Simultánní vizualizační zápis (přepis)**
 - typ intervence poskytované v rámci [zapisovatelského servisu](#) ◀ primárně studentům se sluchovým postižením, kteří buď uživateli verbálního jazyka, nebo jsou uživateli znakového jazyka, ale není organizačně možné nebo s ohledem na povahu komunikace účelné zajistit pro ně komunikaci prostřednictvím tlumočnicka znakového jazyka;
 - jedná se o písemný zápis mluvené řeči,³⁸ který probíhá v reálném čase a je alternativou vizualizace prostřednictvím [znakované češtiny](#) ◀ nebo [artikulačního tlumočení](#) ◀ (nelze

³⁷ V současné době dle § 9, odst. 1, písm. e) vyhlášky č. 317/2005 Sb., Studium k výkonu specializovaných činností v oblasti prostorové orientace zrakově postižených.

poskytnout též osobě více těchto služeb souběžně); zprostředkuje komunikaci mezi slyšícími uživateli mluveného jazyka a sluchově postiženými uživateli verbálního jazyka, případně i znakového jazyka

- není zpravidla korigován ani redigován, a v tom případě ani uchováván; výjimku tvoří případy, kdy je využíván jako podklad pro **obsahový zápis** ◀ – tehdy se předpokládají jak jeho redakční úpravy, tak dočasná archivace;
- vizualizačním zapisovatelem pro potřeby vysokých škol je vždy osoba s ukončeným vysokoškolským vzděláním a školením v oblasti zprostředkování komunikace, přičemž ve nutných případech lze toto školení nahradit dostatečnou zapisovatelskou praxí v oblasti školství nebo soudnictví; základními kompetencemi je rychlost a přesnost zápisu a bezpečné pasivní porozumění zapisovanému tématu
- simultánní vizualizační zápis se zajišťuje z iniciativy slyšící nebo sluchově postižené strany komunikace, a nestanoví-li škola specifická pravidla pro působení zapisovatelů, řídí se jednání zapisovateli analogickými pravidly jako jednání tlumočnicka

- **Studijní asistence (jednorázová intenzivní / příležitostná / pravidlená)**

- kompenzuje fyzické omezení studenta se specifickými potřebami během výuky, při práci se studijními materiály nebo při výzkumu a při práci s technologiemi nutnými k plnění úkolů, které jsou součástí vzdělávacího programu;
- je určována pedagogickým záměrem toho, kdo je zodpovědný za danou výuku, výzkum nebo za plnění daných úkolů, a zřetelem k technickým, fyzickým a komunikačním možnostem toho, jemuž je asistence poskytována;
- nezahrnuje osobní asistenci;
- uskutečňuje se v trvalém přímém kontaktu studenta se studijním asistentem;
- je poskytována výhradně v případech, kdy objektivně není možné využít technologie, která by učinila osobu se specifickými potřebami na této asistenci nezávislou, a vzhledem k povaze činnosti a povaze prostředí není ani možné dosáhnout této nezávislosti nácvikem specifických dovedností;
- studijní asistence zahrnuje především:
 - nácvik specifických dovedností ve smyslu zmiňovaném v bodě **Nácvik studijních strategií** ◀
 - zprostředkování skutečností přístupných během výuky výhradně zrakem (pro studenty se zrakovým postižením);
 - pomoc při orientaci v neznámém dokumentu s netriviální strukturou (pro studenty se zrakovým a sluchovým postižením a SPU v jazykové oblasti);
 - pomoc při fyzické manipulaci se stroji, přístroji a laboratorními vzorky (pro studenty se zrakovým postižením a pohybovým postižením)
 - asistence při sportovních aktivitách v rámci výuky (pro studenty se zrakovým, sluchovým a pohybovým postižením);
- intenzitou se může jednat o intervenci **jednorázovou intenzivní** (např. nácvik studijních strategií při práci s konkrétním programovým vybavením), **příležitostnou** (nahodilé případy podle aktuální potřeby), **pravidelnou** (malé počty případů ale pravidelně, např. semestrální st. asistence v rámci jednoho předmětu).

³⁸ Podle § 6, odst. 1, zákona 155/1998 Sb., o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob, ve znění zákona č. 384/2008 Sb.

• Tlumočnický servis

- intervence zprostředkující komunikaci mezi uživateli znakového jazyka slyšícími uživateli mluveného jazyka a prostřednictvím tlumočnicka **znakového jazyka** ◀³⁹;
- metodicky je třeba jej odlišovat od použití komunikačních systémů vycházejících z českého jazyka (vizualizace **artikulačním tlumočením** ◀ a **znakovanou češtinou** ◀), při nichž k tlumočení nedochází⁴⁰;
- tlumočnickem znakového jazyka pro potřeby vysokých škol je vždy osoba s ukončeným vysokoškolským vzděláním a se vzděláním překladatelským a tlumočnickým, přičemž ve nutných případech lze tlumočnické a překladatelské vzdělání nahradit dostatečnou tlumočnickou praxí v oblasti školství, soudnictví nebo odborné profesní komunikace;
- tlumočení se zajišťuje z iniciativy slyšící nebo sluchově postižené strany komunikace, a nestanoví-li škola specifická pravidla pro působení tlumočnicků, řídí se jednání tlumočnicka obecnými pravidly, publikovanými Českou komorou tlumočnicků znakového jazyka⁴¹;
- tlumočnickem vysoké školy je povinen spolupracovat s ostatními tlumočnickými českého znakového jazyka, primárně s tlumočnickými ve školství, a dbát jak o věcnou přesnost a jednoznačnost sdělení, tak o jazykovou kulturu jazyků, mezi nimiž zprostředkuje tlumočení;
- pokud je k tlumočení odborných předmětů zapotřebí zavést terminologické prostředky ve znakovém jazyce obecně neustálené, postupuje v součinnosti s komunitou rodilých uživatelů znakového jazyka i s komunitou tlumočnicků tak, aby uplatňované terminologické neologismy byly veřejně dostupné prostřednictvím terminologických slovníků online;
- je-li to technicky možné a existuje-li souhlas komunikujících stran, pořizuje se videozáznam tlumočení pro potřeby hodnocení tlumočnického výkonu a sdílení zkušeností mezi tlumočnickými hrazenými z rozpočtu MŠMT;
- tlumočnickem vysoké školy zajišťuje rovněž překlad písemných dokumentů do znakového jazyka, je-li to s ohledem na povahu dokumentu nezbytné⁴².

• Zapisovatelský a vizualizační servis

- souhrn opatření, která a) kompenzují smyslové specifikum sluchově postižených uživatelů verbálního jazyka, případně i znakového jazyka, nebo která b) kompenzují fyzická omezení při písemném záznamu mluveného projevu v případě pohybově postižených;
- v případě a) se jedná se o **simultánní zápis** ◀ (jako způsob vizualizace mluveného projevu) zprostředkující komunikaci mezi slyšícími uživateli mluveného jazyka a sluchově postiženými uživateli verbálního jazyka, případně i znakového jazyka; v případě b) jde o **obsahový zápis** ◀ (jako formy studijních poznámek) především pro studenty s pohybovým postižením, příp. i pro studenty s postižením sluchovým.

• Znakovaná čeština

- zvláštní způsob vizualizace mluveného projevu;

³⁹ Podle § 4, odst. 2 a 3, zákona 155/1998 Sb., o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob, ve znění zákona č. 384/2008 Sb.

⁴⁰ Oba typy systémů důsledně odděluje i zákon 155/1998 Sb., o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob, ve znění zákona č. 384/2008 Sb., přestože metodiky ne zcela přesně označuje použití obou systémů za tlumočnické služby (§ 8).

⁴¹ *Etický kodex České komory tlumočnicků znakového jazyka* [online]. ČKTZJ, o.s., Praha 2010-2011. Dostupné z URL <http://www.cktj.com/dokumenty>.

⁴² Podle § 7, odst. b, zákona 155/1998 Sb., o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob, ve znění zákona č. 384/2008 Sb.

- jedná se o umělý jazykový systém využívající gramatické prostředky češtiny, která je současně hlasitě nebo bezhlasně artikulována; spolu s jednotlivými českými slovy jsou pohybem a postavením rukou ukazovány odpovídající znaky českého znakového jazyka⁴³;
- je alternativou vizualizace prostřednictvím **simultánního zápisu** ◀ nebo **artikulačního tlumočení** ◀ (nelze poskytnout téže osobě více těchto služeb souběžně); zprostředkuje komunikaci mezi slyšícími uživateli mluveného jazyka a sluchově postiženými uživateli verbálního jazyka, případně i znakového jazyka
- vizualizátorem češtiny pro potřeby vysokých škol je vždy osoba s ukončeným vysokoškolským vzděláním a školením v oblasti zprostředkování komunikace, přičemž ve nutných případech lze toto školení nahradit dostatečnou vizualizační praxí v oblasti školství nebo soudnictví; základními kompetencemi je rychlost a přesnost vizualizace a bezpečné pasivní porozumění vizualizovanému tématu
- vizualizace znakovanou češtinou se zajišťuje z iniciativy slyšící nebo sluchově postižené strany komunikace, a nestanoví-li škola specifická pravidla pro působení tlumočnicků, řídí se týmiž pravidly jako jednání tlumočnicka.

- **Znakový jazyk**

- znakový jazyk je přirozený komunikační systém neslyšících, tvořený specifickými vizuálně-pohybovými prostředky, tj. tvary rukou, jejich postavením a pohyby, mimikou, pozicemi hlavy a horní části trupu⁴⁴ (viz **Tlumočnický servis** ◀).

⁴³ Podle § 6, zákona č. 155/1998 Sb. „o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob” ve znění zákona č. 384/2008 Sb.

⁴⁴ Podle § 4, zákona č. 155/1998 Sb. „o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob” ve znění zákona č. 384/2008 Sb.

- **Zpracovávání studijní literatury**

- souhrn technických opatření a postupů, jejichž výsledkem je studijní literatura v přístupném formátu – adekvátním pro studenty s postižením, zohledňujícím standardní pracovní metody a technické a smyslové možnosti studentů;
- v případě studentů se **zrakovým** postižením se typicky jedná o proces digitalizace / **adaptace** ◀, jehož výsledkem je buď editovatelný elektronický dokument (**EED I** ◀), needitovatelný elektronický dokument (**NED** ◀), hmatový dokument (**HD** ◀), nebo – jako doplněk – (elektronický) audiální dokument (**EAD** ◀);
- v případě studentů se **sluchovým** postižením jde typicky o (elektronický) videodokument (**EVD** ◀) nebo elektronický editovatelný dokument II (**EED II** ◀), v němž je zpřehledněna a případně zvýrazněna struktura dokumentu;
- v případě studentů s **pohybovým** postižením se typicky jedná o elektronický editovatelný dokument II (**EED II** ◀), příp. elektronický needitovatelný dokument (**NED** ◀);
- v případě studentů se **SPU** jazykového typu se typicky jedná o elektronický editovatelný dokument II (**EED II** ◀), v němž je zpřehledněna a případně zvýrazněna struktura dokumentu, příp. je možné do něj takové zásahy provádět ze strany studenta;
- veškerá připravená studijní literatura je archivována, katalogizována a přinejmenším knihovní metadata jsou dostupná online ve veřejně přístupné databázi, vlastní data pak autorizovaným přístupem.